

احکام پزشکی بانوان

در فقہ اسلامی

مؤلف: دکتر محمد خالد منصور

مترجم: عمر کشاورزبان

سرشناسه : منصور، محمد خالد عبدالعزيز، ۱۹۴۹ - م.
عنوان قراردادى : الاحكام الطيبه المتعلقة بالنساء فى فقه الاسلامى، فارسى
عنوان و نام پديدآور: احكام پزشكى بانوان در فقه اسلامى / مؤلف محمد خالد منصور؛ مترجم عمر كشاورزيان.
مشخصات نشر : سندج: انتشارات شيعى، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهرى : ۲۴۵ ص.
شابک : ۱۵۰۰۰۰ ريال : ۸ - ۳۳ - ۶۳۵۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸
وضعيت فهرست نويى : فيا
موضوع: زنان (فقه)
موضوع: پزشكى (فقه)
موضوع: پزشكى -- فتاها
شناسه افزوده : كشاورزيان، عمر، ۱۳۶۵، مترجم
رده بندي كنگره : BP ۱۸۹ / م ۸ الف ۳، ۴۱، ۱۳۹۴
رده بندي ديويى: ۳۷/۲۹۷
شماره كتابشناسى ملي: ۳۶۴۰۷۱۸

شناسنامه كتاب :

نام كتاب: احكام پزشكى بانوان در فقه اسلامى

مؤلف: دكتور محمد خالد منصور

مترجم: عمر كشاورزيان

ويراستار: سيد فاروق علوى

ناشر: انتشارات شيعى

نويت و تاريخ چاپ: اول، ۱۳۹۵

شابک: ۱۵۰۰۰۰ ريال : ۸ - ۳۳ - ۶۳۵۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸

ISBN: 978-600-6358-33-8

انتشارات شيعى
سندج، پاسارگيزى
ص ۸۷۱-۲۲۵۲۱۵۲

قيمت: ۱۵۰۰۰۰ ريال

تيراز: ۱۰۰۰ جلد

كليہ حقوق مادي و معنوي اين اثر براي انتشارات شيعى محفوظ بوده و هر گونه کپی برداری يا تکثير آن موجب پيگرد قانونی خواهد بود.

فهرست مطالب

۷.....	چکیده
۹.....	مقدمه مولف
۱۲.....	دلایل انتخاب این بحث
۱۳.....	پیشینه تحقیق
۱۴.....	روش شناسی
۱۷.....	فصل اول
۱۷.....	بخش اول: مشروعیت مداوا و معالجه پزشکی
۱۷.....	مطلب اول: توجه اسلام به یاد دادن و یاد گرفتن پزشکی
۲۰.....	مطلب دوم
۲۰.....	ادله ای که بر مشروعیت مداوا و معالجه دلالت دارند
۲۰.....	اول: ادله ی قرآنی دال بر مشروعیت مداوا
۲۲.....	دوم: ادله ای از سنت پیامبر ﷺ که دلالت بر
۲۴.....	بحث دوم: مفهوم معاینه پزشکی و مشروعیت آن
۲۴.....	مطلب اول: مفهوم معاینه پزشکی
۲۶.....	مطلب دوم: مشروعیت معاینه پزشکی
۲۷.....	بحث سوم: نگاه مرد به زن هنگام معاینه پزشکی
۴۰.....	بحث چهارم: اهلیت پزشک معالج و دستیارش
۴۲.....	مسئولیت پزشک و ارتباطش با معاینه
۴۶.....	مطلب دوم: اهلیت و صلاحیت پزشک و دستیارش از لحاظ اخلاقی ...
۵۲.....	مطلب پنجم: شرط دین در معاینه پزشکی
۵۹.....	فصل دوم

۵۹.....	مقدمه
۵۹.....	بحث اول
۵۹.....	احکام درمان عقیم بودن
۶۶.....	مبحث دوم: تعریف نازائی و عقیم بودن
۶۶.....	الف) تعریف نازائی و عقیم بودن
۷۵.....	مبحث اول: علل عقیم بودن زنان
۷۸.....	مبحث دوم: راه های معالجه عقیم بودن
۸۲.....	مبحث چهارم
۹۶.....	فرع سوم: حکم درمان نازائی زنان با تلقیح مصنوعی خارجی
۱۲۲.....	مبحث دوم: احکام پیشگیری از حاملگی
۱۲۲.....	مطلب اول: احکام معالجه پیشگیری از حاملگی به طور دائم
۱۲۴.....	حکم استفاده از وسایل دائمی پیشگیری از حاملگی
۱۳۲.....	بحث دوم: وسایل پیشگیری موقت حاملگی
۱۳۴.....	مبحث سوم: حکم روشهای موقت پیشگیری از حاملگی
۱۳۷.....	ادله کسانی که قائل به جواز عزل و عدم مقاربت مرد...
۱۴۶.....	ادله ی کسانی که مطلقا قائل به جواز عزل می باشند
۱۴۷.....	ادله کسانی که قائل به حرمت عزل هستند
۱۵۳.....	ترجیح
۱۵۹.....	فصل سوم
۱۵۹.....	بخش اول: مفهوم و معنای جراحی پزشکی و شروط جواز آن
۱۵۹.....	بحث اول: مفهوم جراحی پزشکی

- ۱۶۰ بحث دوم: شروط جواز جراحی پزشکی
- ۱۶۹ بحث دوم
- ۱۶۹ حکم عمل سزارین، سقط جنین و کورتاژ
- ۱۷۲ مطلب دوم: حکم کورتاژ
- ۱۷۴ بحث سوم: حکم ختنه
- ۱۷۵ ادله کسانی که قائل به وجوب ختنه برای زنان هستند.
- ۱۸۰ ادله کسانی که قائل به مندوب بودن ختنه هستند
- ۱۸۲ قول راجح
- ۱۸۲ فصل چهارم
- ۱۸۲ حکم جراحی عمل زیبایی
- ۱۸۸ مساله اول: حکم سوراخ کردن گوش زنان
- ۱۹۴ مساله دوم
- ۱۹۴ حکم سوراخ کردن بینی به خاطر زیبایی
- ۱۹۵ مطلب دوم: عمل زیبایی حرام و غیر مشروع
- ۲۰۰ بحث پنجم: حکم عمل جراحی تغییر جنسیت
- ۲۰۵ بحث ششم: حکم جراحی سوراخ کردن و ترمیم پرده بکارت
- ۲۰۵ مطلب اول: حکم سوراخ کردن پرده بکارت
- ۲۰۷ مطلب دوم: ترمیم پرده بکارت
- ۲۰۹ ادله کسانی که مطلقاً قائل به عدم جواز ترمیم پرده بکارت هستند.
- ۲۱۱ ادله کسانی که قائل به جواز ترمیم پرده هستند اگر.....
- ۲۱۳ ادله کسانی که قائل به جواز همراه با تفصیل می‌باشند.
- ۲۱۴ ادله کسانی که قائل به جواز ترمیم پرده بکارت با تفصیل می‌باشند.
- ۲۲۹ قول راجح

چکیده

شریعت اسلام به حفظ نفس توجه زیادی نمود و حفظ نفس هدفی از اهداف اسلام است به طوری که مداوا و معالجه پزشکی از بارزترین نشانه های این توجه است و نگارنده کوشیده است که مهمترین احکام فقهی - پزشکی را به رشته تحریر در بیاورد.

این پایان نامه در سه فصل و نتیجه گیری آمده است؛ که فصل اول آن با عنوان « احکام معاینه پزشکی » بوده و در آن موضوعاتی چون میزان جواز نگاه مرد به زن در هنگام معاینه پزشکی؛ صلاحیت پزشک مرد در معالجه زنان و حکم اشتراط دین در معالجه مورد بررسی قرار گرفته است.

فصل دوم با عنوان « احکام معالجه پزشکی » بوده و در این فصل موضوعاتی چون عقیم بودن و علل آن در زنان؛ راههای درمان عقیم بودن زنان؛ حکم راههای درمان عقیم بودن زنان آمده است آنچنان که در این فصل موضوعاتی

چون حکم منع دائمی و موقت حاملگی و احکام استفاده از ابزار و وسایل جلوگیری از حاملگی نیز مورد بحث قرار گرفته است.

فصل سوم با عنوان « احکام جراحی پزشکی » می باشد آنچه در این فصل مورد بحث قرار گرفته است ماهیت و احکام موضوعاتی چون: جراحی زایمان؛ سقط جنین؛ بزرگ کردن گردن رحم؛ جراحی ختنه؛ جراحی زیبایی؛ جراحی تغییر جنسیت و ترمیم پرده بکارت است.

در فصل نتیجه گیری مهمترین نتایج حاصله از این رساله بیان شده است.

مقدمه مولف

حمد و سپاس برای خدای جهانیان، حمد و ثنائی مبارک و فراوان که خداوند را راضی و خشنود کند ثنائی که حق نعمت هایش را ادا کند و بخشش هایش را برابری کند سلام و درود خدا بر پیامبر برگزیده و رسولش و آل و اصحاب ایشان. خداوند عزوجل می‌فرماید: «ای مردمان! از (خشم) پروردگارتان پرهیزید پروردگاری که شما را از یک انسان بیافرید و (سپس) همسرش را از نوع او آفرید، و از آن دو نفر مردان و زنان فراوانی (بر روی زمین) منتشر ساخت. و از (خشم) خدائی پرهیزید که همدیگر را بدو سوگند می‌دهید؛ و پرهیزید از این که پیوند خویشاوندی را گسیخته دارید (و صله‌ی رحم را نادیده بگیرید)، زیرا که بیگمان خداوند مراقب شما است»^۱ همچنین می‌فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید آن چنان که باید از خدا ترسید از خدا بترسید و شما (سعی کنید غافل نباشید تا چون مرگتان به ناگاه در رسد) نمیرید مگر آن که

۱- يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا (سوره / ۲)

مسلمان باشید»^۱ یا در آیات مبارکه سوره احزاب می‌فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از خدا پروا دارید و سخنی استوار گوید تا اعمال شما را به صلاح آورد و گناهانتان را بر شما بیخشد، و هر کس خدا و پیامبرش را فرمان برَد قطعاً به رستگاری بزرگی نایل آمده است»^۲

خدای عزوجل قرآن را که تبیین کننده هر چیزی و تفصیل دهنده هر امری است نازل فرموده است، که این موضوع در آیات فراوانی به چشم می‌خورد از جمله در آیه ۸۹ سوره نحل می‌فرماید: «و این کتاب را که روشنگر هر چیزی است و برای مسلمانان رهنمود و رحمت و بشارتگری است، بر تو نازل کردیم»^۳ و حضرت ختمی مرتبت ﷺ رسالتش را آنچنان که به او امر شده بود به اتمام رساند.

با توجه به مطالب ذکر شده شریعت اسلام برای تمامی زمان ها و مکان ها صالح بوده و مصالح بندگان را محقق کرده و مفاسد و ضرر ها را از آنها دور می‌کند. در این مسیر فقه

^۱ - يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (آل عمران/۱۰۲)

^۲ - يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُضْلِعْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا (احزاب/۷۰ و ۷۱)

^۳ - نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ بَيِّنَاتٍ لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ

اسلامی مسئولیت بزرگ و امانت بزرگی را بر عهده دارد و باید احکام شرعی را با ادله جزئی بیان نموده و حکم خدا را در زندگی و معیشت مردم اعمال کند به همین دلیل خدای تبارک و تعالی برای این دین علماء و فقهای بزرگی را مسخر گردانیده تا این دین را به بهترین شکل ممکن ابلاغ نمایند.

باید دانست که از مهمترین مقاصد شریعت اسلام حفظ و صیانت نفس انسان از هرگونه مفسده و ضرر است تا گزندى به آن نرسد از بارزترین نماد های توجه اسلام به حفظ نفس اباحه مداوا و معالجات پزشکی با هر امری که با احکام و مقررات شریعت تضاد نداشته باشد و به اندازه‌ای که شفاء حاصل گشته و بیماریها و آفات را دور گرداند؛ است.

دیده شده که گروهی از علماء و فضلاء به تالیف کتابهایی در زمینه احکام زنان پرداخته اند تا بر منزلت و مکانیت زنان در اسلام تاکید کرده و نشان دهند اهمیت موضوع کم تر از توجه به مردها نیست انجام این کار از سوی این گروه نشانگر توجه خاص به زنان است.

از جمله علمای قدیم که در باب این بحث به تالیف پرداخته-
اند امام ابن قیم جوزی است که کتاب «الاحکام النساء» را
تالیف کرده و از میان علمای معاصر هم دکتر عبدالکریم
زیدان با تالیف کتاب «المفصل فی الاحکام المرأه» به
بحث در باب موضوع پرداخته است.

من هم به نوبه خود فرصت را غنیمت شمرده و به نگارش
برخی از احکام پزشکی بانوان پرداخته ام و اگر در این
کار کوتاهی شده و حق مطلب خوب بیان نشده به دلیل
سختی و دشواری بحث بوده است.

دلایل انتخاب این بحث

- ۱ نیاز جامعه اسلامی بر شناخت احکام پزشکی مربوط به زنان
- ۲ نیاز زنان مسلمان بر شناخت احکام پزشکی مربوط به خود
- ۳ نیاز پزشک مرد یا زن برای بیان حکم شرعی مربوط به زنان
تا برآنچه که برای آنها حلال یا حرام است اطلاع و آگاهی
داشته و بر اساس آن عمل نمایند
- ۴ نیاز مطالعه علمی در فقه اسلامی برای بیان مسائل معاصر در
مسائل شرعی خاص زنان